C/2025/766

11.2.2025

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Sektorspecifikke industripolitikker, der understøtter større strategisk autonomi

(initiativudtalelse)

(C/2025/766)

Ordfører: **Alain COHEUR**

Medordfører: **Antonello PEZZINI**

Rådgiver	Giannino BERNABEI (for medordføreren, Kat. 1)
Plenarforsamlingens beslutning	18.1.2024
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer
Vedtaget i sektionen	5.11.2024
Vedtaget på plenarforsamlingen	4.12.2024
Plenarforsamling nr.	592
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	189/3/3

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. I tråd med sine tidligere udtalelser betoner Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU), at der i industrisektorer, som ellers er meget forskellige, findes en række fælles risici. Selv om man ofte kan anvende de samme løsninger, er det ikke desto mindre nødvendigt at målrette disse. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til at genoptage industripolitikkens sektorspecifikke analyser og prognoser ved hjælp af fremsynsøvelser med henblik på at genvinde en stærk konkurrenceposition på globalt plan.

1.2. EØSU opfordrer Kommissionen til hurtigt at gennemføre målrettede foranstaltninger til støtte for forskellige strategiske sektorer såsom kemi og dermed forbundne sektorer samt metalindustri og cybersikkerhed.

1.3. Efter EØSU's mening bør det indre marked sikre øget autonomi, så man undgår afhængighed af eksterne leverandører i forsynings-, proces- og produktkæderne, men det er også vigtigt at få de 450 millioner forbrugere på det indre marked til at vende sig mod europæiske produkter takket være fastlæggelse af standarder for bæredygtighed, cirkularitet og CO_2-fodaftryk, hvorved det indre markeds legitimitet kan styrkes yderligere.

1.4. For at bekæmpe den industrielle tilbagegang mener EØSU, at virksomhederne har brug for at få adgang til pengeinstitutter, som understøtter en industripolitik, der er forankret i vores regional- og lokalområder, og for at kunne råde over stadig mere velkvalificerede arbejdstagere samt universitetscentre, som fremmer innovation og forskning med henblik på at skabe fremtidens job.

1.5. EØSU understreger, at det inden for kemikalieindustrien er nødvendigt at øge antallet af partnerskaber for at stimulere innovation og investeringer, flytte den kemiske industri tilbage til Europa og placere beslutningscentre på europæisk jord, ensrette kvalitetsstandarderne for sorteret/forbehandlet plastaffald og etablere et fælles og åbent sekundært marked for at sikre en kontinuerlig forsyning med plastaffald til drift af kemiske genanvendelsesanlæg.

1.6. Når det handler om cybersikkerhed, anbefaler EØSU, at man i lyset af truslerne indfører øget løbende tilsyn samt udvikler programmer for forebyggende teknisk bistand, som alle virksomheder har adgang til.

1.7. Set med EØSU's øjne er en ny nedgang i metalindustrien uacceptabel, for en sådan risikerer i alvorlig grad at underminere vores strategiske autonomi, samtlige vores industrisektorer (jernbaner, kernekraft, søfart, rumfart, bilindustrien, forsvaret osv.) og dermed vores industrielle fremtid. Mere end nogensinde før har Europa brug for at oprette en industriel pagt, der kan understøtte den grønne pagt og handlingsplanen for den cirkulære økonomi, styrke de industrielle alliancer i metalindustrien takket være vigtige projekter af fælles interesse og genindustrialisere en lang række forladte områder for atter at skabe job af høj kvalitet i lokalområdet.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. I en tid præget af vedvarende kriser har man i Europa indset, at det er nødvendigt at gøre noget ved sine strategiske afhængighedsforhold og strukturelle svagheder. Det er kun muligt at opnå strategisk autonomi, hvis basisindustrierne og de strategiske industrier, herunder også de energi- og vandintensive industrier, bliver i Europa og investerer her.

2.2. Behovet for at kompensere for de globaliserede netværks manglende pålidelighed og sikre forsyningskæderne bedre er ved at udvikle sig til en økonomisk og operationel nødvendighed. Den forringede geopolitiske og sikkerhedsmæssige situation samt de foranstaltninger, som visse tredjelande har truffet, har skabt forudsætninger for monopollignende tilstande med hensyn til råstoffer, for ikke at tale om de massive produktionssubsidier, der forvrider samhandelen og fører til illoyal konkurrence.

2.3. Forbrugerne efterspørger mere end nogensinde før sunde, bæredygtige og lokale produkter og stiller større krav om, at de skal være lokalt producerede og sporbare, hvilket også taler for at flytte produktionen tilbage til Europa. Vores industrisektorer spiller en central rolle i omstillingen af økonomien.

2.4. Denne initiativudtalelse viser, hvor vigtige visse sektorer er, når det handler om at opnå strategisk autonomi, og hvordan sektorspecifikke industripolitikker kan støtte disse sektorer. Mange sektorer er afgørende for vores autonomi. For at fuldføre den vision, der blev fremsat i udtalelsen »Mod et mere modstandsdygtigt, konkurrencedygtigt og bæredygtigt Europa« ([1]), har vi her valgt at fokusere på den kemiske sektor, sektoren for cybersikkerhed og metalindustrien i lyset af den overordnede tilgang, der blev fastlagt i Versailles og Granada, og som derefter blev drøftet igen i forbindelse med Antwerpenerklæringen af 4. marts 2024 ([2]).

2.5. En industriel handlingsplan skal gøre det muligt at genoverveje vores sektorspecifikke industristrategier for at kunne klare alle de omstillinger og udfordringer, som industrisektoren står over for. For vores industrier er det vigtigt at:

— sikre adgangen til kritiske råstoffer ([3])

— forvalte virksomhederne på en CO_2- og vandressourceeffektiv måde ([4]) for at håndtere koblingen mellem energi, vand og kritiske råstoffer

— udnytte fremskridtene inden for digitalisering ([5])

— have adgang til finansielle ressourcer

— råde over en kvalificeret arbejdsstyrke, videreuddannelses- og omskolingsprogrammer med særlig fokus på små og mellemstore virksomheder, bl.a. takket være indførelse af en køreplan for menneskelige og sociale ressourcer ([6]).

([1]) EUT C, C/2024/4062, 12.7.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/4062/oj.
([2]) https://cms.antwerp-declaration.eu/uploads/declaration.pdf.
([3]) EUT C 349 af 29.9.2023, s. 142.
([4]) EUT C, C/2024/4062, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4062/oj, og EUT C, C/2024/4659, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4659/oj.
([5]) EUT C, C/2024/4062, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4062/oj.
([6]) EUT C, C/2024/4659, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4659/oj.

2.6. For at opretholde virksomhedernes konkurrenceevne i en situation, hvor de ikke nødvendigvis konkurrerer på lige vilkår med deres konkurrenter, er det nødvendigt at puste nyt liv i det indre marked, sådan som det anføres i rapporterne fra Enrico Letta og Mario Draghi, fremme banebrydende forskning og innovation i sektorer for f.eks. kunstig intelligens (AI), kvanteteknologier, bioteknologier, avancerede materialer og nettonulteknologier, og forbedre forsynings- og transportkæderne, samtidig med at adgangen til kredit lettes.

2.7. Disse enorme udfordringer opstår på et tidspunkt, hvor virksomhederne står over for den alvorligste økonomiske afmatning i ti år, hvor efterspørgslen falder, produktionsomkostningerne stiger, og investeringerne flytter til andre regioner. Virksomhederne har mere end nogensinde før behov for klarhed, forudsigelighed og tillid til EU og til Unionens sektorspecifikke industripolitik.

2.8. Som pionerer inden for klimaindsatsen kan vores virksomheder, herunder de virksomheder, der opererer i strategiske sektorer, stilles ringere i konkurrencen på grund af strengere miljøstandarder, end andre globale aktører er underlagt. For at løse dette problem kan industrisektoren stilles på lige fod med sine konkurrenter, ved at der gennemføres politiske foranstaltninger, som kan mindske risikoen for kulstoflækage og samtidig bane vejen for industrielt teknologisk lederskab.

2.9. Omstillingen til en bæredygtig økonomi giver EU mulighed for at blive førende inden for nye sektorer for ren teknologi såvel som katalysator for modernisering af industrien. To af de muligheder, der opstår, går ud på at forsøge at blive teknologisk førende inden for vedvarende og vandeffektiv energi og opnå en mere cirkulær økonomi.

3. **Modstandsdygtige og konkurrencedygtige industrisektorer**

3.1. For industrisektorerne består udfordringerne i at:

— tilpasse deres kapacitet til at integrere nye konkurrencemæssige krav og udvise større modstandsdygtighed

— absorbere chok og reagere fleksibelt på skiftende markedskrav

— konsolidere den valgte kurs ved at gå videre end omkostningskriterier for at tage behørigt hensyn til aspekter som service og kvalitet, miljøbeskyttelse og fastholdelse af menneskelige ressourcer (kvalitetsjob)

— forbedre deres resultater med hensyn til energi- og materialeforbrug og samtidig optimere deres konkurrenceevne på de globale markeder

— opretholde et omfattende investeringsniveau inden for teknologisk innovation

— få lettere adgang til europæisk og national venturekapital.

3.2. For at opnå dette har virksomhederne brug for adgang til finansielle institutioner, som understøtter EU's industripolitik. Det vil være afgørende, at der stilles midler til rådighed fra den private sektor og bankerne. Trods det høje gælds- og inflationsniveau, som begrænser dens råderum, bør den offentlige sektor fortsat spille en central rolle i at skabe adgang til finansiering, men der bør også anvendes midler fra den private sektor, idet husholdningernes opsparing eventuelt kan kanaliseres i retning af mere rentable finansielle aktiver.

3.3. Genopretnings- og resiliensfaciliteten og struktur- og regionalfondene bør målrettes mod hurtigst muligt at integrere og opbygge europæiske infrastrukturer i verdensklasse for energi, digitalisering, CO_2-fangst, -anvendelse og -lagring samt genanvendelse, da disse er vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse. Det er nødvendigt at mindske presset på den grænseoverskridende transport, udvikle de transeuropæiske net og fjerne hindringerne for tilladelser til industrielle omstillingsprojekter.

3.4. De igangværende forandringer vil også kræve et betydeligt antal stadig mere velkvalificerede arbejdstagere. Imidlertid er arbejdskraft, som er kvalificeret til at arbejde med vedvarende, digitaliseret energi i EU, en sjældenhed, viljen til at flytte efter job er undertiden begrænset, og arbejdsgiverne oplever stor konkurrence fra tilstødende erhvervssektorer. Det forventes, at denne mangel på arbejdskraft vil forværres, både for så vidt angår folk på gulvet og ledere. Samtidig giver udviklingen af kunstig intelligens en række muligheder og udfordringer, som endnu er svære at vurdere, da AI langt overgår mennesker i forbindelse med dataindsamlings- og analyseopgaver og endda designopgaver. Der er tale om en ny industriel revolution, som kræver en ny kulturel ramme og nye færdigheder, som der er stærkt brug for i nye højt kvalificerede job.

3.5. Når der kigges på alle de behov, der indberettes på sektorniveau, er det vigtigt at opnå et samlet billede af kvalifikationsbehovene med tanke på, at der er blevet vendt op og ned på befolkningspyramiden, og under hensyntagen til, hvor mange der kommer ind på arbejdsmarkedet, og hvor mange der forlader det.

3.6. Kommissionen bør gennemføre pålidelige undersøgelser i den forbindelse. Om fornødent kan der anvendes sociale indgreb for at sikre, at omstillingen lykkes, med henblik på at optimere de positive forandringer og minimere negative forstyrrelser i samfundet. Samtidig er det nødvendigt at udvikle ekspertisecentre for at sikre, at der er adgang til kvalificeret arbejdskraft.

3.7. Intensiveringen af den globale konkurrence som følge af fremkomsten af nye økonomier giver mulighed for yderligere at udnytte potentialet i EU's indre marked, i den intelligente specialisering og i en udvidelse af konnektiviteten og de globale værdikæder, men den ledsages til gengæld af en stigende risiko for, at økonomiske afhængigheder udnyttes til geopolitiske formål, og der skabes ekstremt magtfulde monopoler på globalt plan.

3.8. Det er derfor nødvendigt at styrke modstandsdygtigheden af EU's strategiske økonomiske aktiver ved at beskytte de intellektuelle ejendomsrettigheder og kritiske infrastrukturer for at undgå udefrakommende kontrol heraf samt genskabe balancen i den økonomiske magt for at genvinde styringen over stabile og sikre forsyningskæder. EU bør styrke sin kapacitet til at fastsætte fælles økonomiske mål og handle uafhængigt.

3.9. En koordineret diplomatisk indsats vil være afgørende for at sikre, at omstillingen til en bæredygtig økonomi tager form af en global indsats. EU har en fantastisk mulighed for at udnytte og bevare sin førende position inden for klimadiplomatiet, hvis blot Unionen bevarer sin rolle som drivkraft for bæredygtig omstilling og som støtte for en global bevægelse for ansvarlig forandring.

4. **Sektoren for kemiske og sundhedsrelaterede produkter**

4.1. Kemi er en af de vigtigste sektorer for den strategiske autonomi, men samtidig en af de sektorer, som er hårdest ramt af afmatningen i verdensøkonomien, af faldet i afsætningen på det lokale marked og af tab af konkurrenceevne som følge af højere energi- og råvarepriser i Europa. Kun de dele af den kemiske sektor, som har med sundhed og navnlig lægemidler at gøre, har været i stand til at reagere på denne situation

4.2. Den europæiske kemiske industri skal bevæge sig i retning af klimaneutralitet. Den spiller en central rolle i håndteringen af forandringer i en lang række industrisektorer. EU bør holde fast i en balance mellem sine ambitioner med hensyn til miljø og konkurrenceevne og samtidig sikre, at EU-lovgivningen om kemiske produkter er effektiv og fremmer innovation. Strategien bør tage udgangspunkt i risici snarere end i omfattende forbud mod produkter, idet man om nødvendigt anvender »en reguleringsmæssig sandkasse«.

4.3. Kemisk genanvendelse er endnu ikke tilstrækkeligt udviklet på grund af manglen på passende lovgivningsmæssige rammer. Det fulde potentiale ved kemisk genanvendelse bør udnyttes ved hjælp af foranstaltninger til støtte for innovation, fastlæggelse af lige vilkår, genanvendelseskæder og lettilgængelige metoder til at »udnytte« brugt plast, som ellers ville være blevet eksporteret, brændt, sendt på lossepladsen eller gået til spilde.

4.4. EU-regler, som har til formål at støtte kemisk genanvendelse som en supplerende løsning til mekanisk genanvendelse, er nødvendige for at tiltrække investeringer i disse teknologier og hjælpe EU med at nå sine mål om genanvendt indhold. Massebalancemetoden, der gradvist skal erstatte en procentdel af indholdet af (ikkevedvarende) fossile brændstoffer med produkter fra cirkulære ressourcer, spiller en afgørende rolle.

4.5. For at sikre intensivering og fuld udbredelse af kemisk genanvendelse er der behov for at handle i henhold til ledende principper såsom at:

— øge partnerskabsbaseret samarbejde for at fremme innovation og investeringer, f.eks. alliancen for cirkulær plast

— flytte den kemiske industri tilbage til Europa og placere beslutningscentrene på europæisk jord

— ensrette standarderne for en gennemsigtig massebalancemetode med kvalitetsstandarder for sorteret/forbehandlet plastaffald, samtidig med at der anvendes livscyklusanalyser for at måle miljøvirkningen

— iværksætte et fælles sekundært og åbent marked for at sikre en kontinuerlig forsyning med plastaffald til drift af kemiske genanvendelsesanlæg.

4.6. For så vidt angår produkter, der har med sundhed, bioteknologi og bioproduktion at gøre, spiller de en afgørende rolle i den kemiske industri og giver rigelige muligheder for at udvikle bæredygtige produkter med stor ydeevne, samtidig med at de styrker den strategiske autonomi ([7]).

4.7. Sundheds- og lægemiddelsektoren bør bl.a. ved hjælp af en ambitiøs retsakt om kritiske lægemidler tilskyndes til at bekæmpe europæisk afhængighed og styrke vores suverænitet, modstandsdygtighed og evne til at innovere og producere ([8]).

5. **Sektoren for cybersikkerhed**

5.1. Det industrielle tingenes internet er en vigtig del af den fjerde industrielle revolution (eller industri 4.0), som omfatter en lang række koncepter og teknologier såsom kunstig intelligens, cloud computing og augmented reality, men som ikke er tilstrækkeligt beskyttet og er svær at kontrollere.

5.2. På det digitale område anerkender EU's digitale dagsorden, datastrategien og EU-forordningen om kunstig intelligens alle vigtigheden af at vedtage standarder (ud over standardiseringsprioriteterne for informations- og kommunikationsteknologier for det digitale indre marked) for den næste generation af teknologier, og der er blevet indført en standardiseringsstrategi.

5.3. Nogle AI-applikationer kan udgøre en trussel mod borgernes rettigheder og mod demokratiet. Der kan være tale om biometriske kategoriseringssystemer, som anvender følsomme data, ikkemålrettet indhentning af ansigtsbilleder fra internettet eller af videoovervågningssekvenser til oprettelse af databaser for ansigtsgenkendelse, følelsesgenkendelse på arbejdspladsen og i uddannelsesinstitutioner, sociale pointsystemer og AI-systemer, som manipulerer menneskelig adfærd. Alle disse aspekter kræver øget og løbende tilsyn.

5.4. For så vidt angår cybersikkerhed oplever EU øgede risici og komplekse trusler. For at råde bod på den nuværende fragmentering og fremme et styrket samarbejde mellem medlemsstaterne er det vigtigt at skabe større koordination og få landene til at udveksle oplysninger om de angreb, de udsættes for, også selv om der er tale om følsomme nationale sikkerhedsoplysninger.

5.5. Medlemsstaterne bør foretage en løbende evaluering af risiciene for europæiske kommunikationsinfrastrukturer og -net. Det er nødvendigt at identificere en lang række trusler mod kommunikationsnetværk og -infrastrukturer såsom wiper-malware, ransomware, angreb i forsyningskæden, fysiske angreb, sabotage osv.

5.6. De konstante forandringer, anonymiteten og manglen på grænser i cyberspace indebærer på individuelt, nationalt og tværnationalt plan både muligheder og risici for den måde, informationssamfundet fungerer på. SMV'er oplever alvorlige cybersikkerhedsrisici, og cyberangreb vil ofte være fatale for dem. Der bør derfor iværksættes programmer for forebyggende teknisk bistand, som alle virksomheder kan få adgang til.

([7]) EUT C, C/2023/6026, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6026/oj.
([8]) EUT C, C/2024/1568, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1568/oj, og EUT C, C/2024/3387, 31.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3387/oj.

6. **Metalindustrien**

6.1. Metalindustrien er et undervurderet område, som ikke kun handler om stålproduktion. Industrien er også beskæftiget med fremstilling af særlige legeringer til luft- og rumfart, elektronik, bygninger, bilindustrien, højhastighedstog og kernekraft, for ikke at nævne de mange anvendelsesformål for metal i dagligdagen (aluminiumdåser, bærbare computere osv.).

6.2. Man må imidlertid konstatere, at en lang række beslutningscentre i stålsektoren ikke længere befinder sig i Europa, men i lande som f.eks. Indien, mens banebrydende forskning stadig har en veletableret plads i Europa. Den deraf følgende geografiske og intellektuelle afstand mellem beslutnings-, produktions- og forskningscentre fører ofte til tab af kompetencer inden for metalindustrien.

6.3. Kaskadevirkningen er til at tage og føle på. Metallurgi fjernes således fra læseplanerne på de højere læreanstalter, hvis indsats på området reduceres, undervisningen svækkes, de industrielle discipliner mister status, der mangler unge forskere og ingeniører, der bliver færre beskæftigelsesmuligheder, lønnen falder, erhvervet mister sin tiltrækningskraft, og sektoren kollapser, alt imens behovene på området fortsat består og faktisk er i voldsom stigning.

6.4. Set med EØSU's øjne er en ny nedgang i metalindustrien uacceptabel, for en sådan risikerer i alvorlig grad at underminere vores strategiske autonomi, samtlige vores industrisektorer (jernbaner, kernekraft, søfart, rumfart, bilindustrien, forsvaret osv.) og dermed vores industrielle fremtid.

6.5. EØSU anerkender, at den nye industristrategi fra 2020 skabte grundlaget for en industripolitik. Næsten fem år senere er de mange sårbarheder, der blev konstateret på daværende tidspunkt, imidlertid stadig yderst aktuelle, og de strukturelle svar er endnu langt fra på plads. Mere end nogensinde før har Europa brug for at oprette en industriel pagt, der kan understøtte den grønne pagt og handlingsplanen for den cirkulære økonomi, styrke de industrielle alliancer i metalindustrien takket være vigtige projekter af fælles interesse og genindustrialisere en lang række forladte områder for atter at skabe job af høj kvalitet i lokalområdet.

6.6. For at sikre de europæiske strategiske industrier et marked er det også vigtigt at sørge for, at de 450 millioner forbrugere vender sig mod europæiske produkter takket være fastlæggelse af standarder for bæredygtighed, cirkularitet og CO_2-fodaftryk, som kan styrke det indre markeds legitimitet yderligere.

Bruxelles, den 4. december 2024.

Oliver RÖPKE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg